

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelji
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
STANON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Nemoralna politika.

Silno enostavno si predstavljajo politiko naši samostojni demokrati. Po njih mnenju ni treba drugega, ko da ima stranka močan tisk in da je v vladi, vse drugo pa je postranskega pomena. Zato je bilo tudi edino pozitivno delo — kolikor more mladinsko delo sploh biti pozitivno — njih tisk in zato so vedno poznali le eno skrb, da bodo v vladi. Če pri tem trpe njih načela in strankim program, pa jim je vseeno.

Tako smo videli, da se naši samostojni demokrati niso niti najmanjše obotavljali zatajiti načela demokratske stranke in pomagali razbiti demokratski klub, ker so samo tako mogli priti v vlado. Zato se tudi niti najmanjše ne čudimo, če so takoj po izgonu SDS iz vlade pričeli govoriti samostojno demokratski veljaki, da treba prestopiti v radikalno stranko in priti tako v vlado. In niti najmanjše se ne bi čudili, če bi samostojni demokrati nakrat propagirali vstop v Radićevo stranko, če bi bil to edin način, da pridejo do vladne moči.

Je pač tako, da stranka, ki je živela le od vladne moči, ne more prenesti opozicije in da mora gledati, da pride za vsako ceno v vlado ali pa preneha obstajati.

Kakor je to presedlavanje iz egoističnih strankarskih ozirov razumljivo, tako pa je nesprejemljivo s stališča javne morale. Če bi obveljal ta nazor, da je treba za vsako ceno biti z vladujočo stranko, potem mora zavladati v javnem življenju splošna nemoralna.

Zakaj načela so ona svetinja, ki daje narodu moč, da vzdrži vsako borbo in da uveljavi svoje pravice, kar je predpogoj ljudskega napredka. Če pa ne veljajo več načela, če velja le materialističen ozir, če je odločilen le strah pred vladujočim, potem mora zavladati najtemnejša reakcija.

To dokazuje vsak list človeške zgodovine, to potrjuje še zlasti naša zgodovina. Kljub najhujšemu pritisku se je dvigal naš narod, ker je bil zvest svoji ideji, in kadar se je oddaljil od nje, tedaj je bil tudi njegov padec neizogiben.

Iz splošno narodnih interesov ne sme zato nihče trpeti, da bi se iz presedlavanja ter zaničevanja svetosti načel delale politične kupčije. In treba je takoj pribiti, da ni kriv samo tisti, ki za ceno politične moči skače iz ene stranke v drugo, temveč kriv je tudi tisti, ki tako presedlavanje trpi in dopušča. Dosledno temu moramo reči, da nič manj od naših samostojnih demokratov ne bi bila kriva ona stranka, ki bi njih uskoštvo nagradila s podelitvijo politične moči, ker bi bila njena krivda, če bi moral narod nad poštenostjo v javnem življenju naravnost obupati. Samo pomislimo na posledice, ki morajo nastati, če vidi narod, da ni važno, kakšna načela zastopa stranka, temveč da je odločilno le to, če v pravem trenutku presedla. Neizogibno je, da bo do primeru strank sledili še posamezniki in potem ni daleč čas, ko bomo morali molčati na oči, da smo narod napevec.

Vsakdo se lahko zmoti in tako tudi stranka. Kakor je presedlavanje napačno, tako je napačno tudi vztrajanje v zmoti in čim prej stranka svojo zmotu prizna, tem bolje in lepše zanjo. Toda tudi v tem slučaju mora stranka dokazati, da je res sprejela svojo politiko in da ni storila tega iz materialističnih ozirov, temveč iz idejnih. Stranka mora prestatiti preizkušnjo in šele potem ji more biti zmotu oprostena.

Neprimerno težjo preizkušnjo pa mo-

Grško-bolgarski konflikt.

INTERVENCIJA ZVEZE NARODOV.

London, 26. okt. Vse vesti, ki so prišle z grško-bolgarske meje, pravijo, da postaja grško-bolgarska kriza vedno ostrejša. Angleški diplomati pa so kljub temu zelo optimistični ter verujejo, da nevarnost ni velika, ker sta obe stranki pristali na to, da ustavita neprijateljstvo za časa konference Zveze narodov. Če ne bo konflikt potom intervencije Zveze narodov v kratkem rešen, je nevarnost, da izgubi Zveza narodov ves svoj ugled.

Chamberlain potuje danes zjutraj v Pariz na sejo, ki se vrši ob 16. Edini sumljivi faktor je Italija, ki si hoče baje iz balkanskega kaosa pridobiti samo koristi. Vendar je gotovo, da bosta Briand in Chamberlain pridobila tudi Mussolinija za svoje stališče in ga pregovorila, da porabi ves vpliv, da se spor reši.

GRŠKA — ODNEHALA.

Atene, 26. oktobra. Zastopnik zunanje ministra admiral Hadžikiriakos je sporočil inozemskim diplomatom, da je grška vlada izdala komandantom čet proti Bolgariji naredbo, da takoj ustavijo neprijateljstvo in umaknejo čete z bolgarskega ozemlja, toda le pod pogojem, ako Bolgarska evakuira grške obmejne stražnice. Ta popoln pristanelek na premirje in popolno evakuacija bolgarskega ozemlja je bila predmet živahnih komentarjev v diplomatskih krogih.

MIRNA REŠITEV SPORA.

London, 26. oktobra. Tukajšnji krogi mislijo, da bo grško-bolgarska kriza trajala en teden ali pa samo še dva dni, dokler ne bo sestavljena anketa in končana pogajanja. Splošno mnenje pa je, da je najnevarnejša točka krize že minula.

JUGOSLAVIJA OSTANE V GRŠKO-BOLGARSKEM KONFLIKTU NEVTRALNA.

Beograd, 26. okt. Včeraj od 11. do 13. se je vršila plenarna seja vlade. Na seji je poročal dr. Ninčić o situaciji na Balkanu. Vlada se je postavila na popolnoma nevtralnem stališču v diplomatskem in vojnem pogledu, kakor ga je zavzela že

KRALJICA MARIJA SE JE VRNILA V BEOGRAD.

Beograd, 26. oktobra. Sinoči ob 9. je prispela v Beograd iz Rumunije Nj. V. kraljica Marija v spremstvu dvorne svite. Nj. V. kraljica je takoj odšla v dvor.

DELO SKUPŠČINE.

Beograd, 26. oktobra. Danes dopoldne se vrši seja skupščine, na kateri se bo nadaljevala diskusija o invalidskem zakonu. Istočasno bo delala tudi sekcija finančnega odbora na zakonu o carinskih tarifih, ki bo do nedelje gotov in takoj predložen skupščini.

VOLITVE V VARAŽDINU.

Beograd, 26. oktobra. Včeraj so se vršile v Varaždinu občinske volitve, katerih rezultat je sledeč: Hrv. blok Zajed-

ra prestatiti stranka, ki ni bila samo v zmoti, temveč ki ima na svoji vesti celo kopo grehov, ki je preganjala vsakogar, kdor ji ni slepo sledil. Tu pa ne zadostuje priznanje zmote, ker grehi se odpuščajo le pod pogojem pokore. Ne zadostuje kes, ker se ni več v vladi, temveč potrebna je pokora za storjene grehe.

In to pokoro more vršiti stranka le v opoziciji. Tu se mora oprostiti vseh onih,

od prvega momenta, odkar je nastal spopad med Bolgarsko in Grško.

GRKI OBSTRELJUJEJO BOLGARSKE KRAJE.

Sofija, 26. okt. Zunanji minister Kalfov je tujim diplomatom izjavil, da so Grki včeraj po izjavi, da prenehajo z vojaškimi operacijami, nadaljevali z obstreljevanjem Petriča. Tekom včerajšnjega dne je bilo izstreljenih 150 granat raznih kalibrov.

Sofija, 26. okt. Včeraj ob 4. pop. so Grki po relativnem zatišju ponovno obstreljevali selo Livonovo.

Sofija, 26. okt. Včeraj ob 2.40 so Grki bombardirali en kvart Petriča in selo Marekstinovo. Bilo je več žrtev. Okoli 6. pop. je zgradila grška infanterija v bližini Petriča okope in jih obdala z bo-dečo žico.

GRKI SE VEDNO PRODIRAJO.

Strumica, 26. oktobra. Nasproti vestem, da je neprijateljstvo med Grško in Bolgarsko ustavljeno, se je čulo cel dan močno streljanje v smeri Petriča. Grki so ponoči in danes zjutraj fronto znatno razširili. Danes so Grki zavzeli selo Nevroko, ki se ni moglo braniti. Grška vojska nadaljuje operacije v smeri Melnika.

Bolgari se zaenkrat še ne upirajo mnogo, vendar so pripravljeni, da odločno napadejo Grke, če bi ti nadaljevali s prodiranjem. V okolici Melnika se nahajajo močni vojaški oddelki. Vesti o zavzetju sela Nevroko se ne potrjujejo.

Solun, 26. oktobra. Tekom včerajšnjega dne so bili poslani na fronto močni oddelki vojske in sicer: 2 pešadijska polka, en polk konjenice in pol polka poljskega topništva.

STRAH GRKOV.

Atene, 26. oktobra. Grška je uradno izjavila, da bi mogla umakniti svoje čete z bolgarskega ozemlja, toda samo pod pogojem, da bolgarske čete ne bodo na nje streljale. Grška želi popolno zaščito svojih čet pred eventualnimi incidenti v slučaju evakuacije.

Solun, 26. oktobra. Sinoči so pripelja v Solun 4 grške oficirje, ki so bili ubiti v bojih okoli Petriča.

nica) 11 mandatov, HSS 9, SDS 5, radikali 3, Davidovičevci 2. Volitve so vzbudile v zajedničarskih krogih silno zadovoljstvo.

NOBENE IZPREMEMBE V POLITIČNEM POLOŽAJU.

Beograd, 26. okt. Včeraj ni bilo v političnem življenju nobenih važnih dogodkov. Politiki so izkoristili včerajšnji dan za odmor. Edino seja ministrskega sveta se je vršila, na kateri so razpravljali o situaciji, zlasti o zunanji, ki je nastala po grško-bolgarskem konfliktu.

NEUSPEL SHOD PRIBIČEVIĆA.

Prijavar, 26. oktobra. Včeraj se je vršilo tukaj zborovanje SDS, za katero ni bilo nobenega zanimanja. Na zborovanju je govoril g. Pribičević.

ki so preganjali, tu se mora osvoboditi vseh onih, ki so iz poslovnih interesov zatajevali načela, tu mora zopet s poštenim delom pridobiti veljavo svojim načelom. Če pa te pokore ne stori, potem se tudi ne more priznati njenega kesa, potem se ji ne sme priznati dobre volje.

Politika ni izkoriščanje vladne moči, temveč politika je delo za ljudstvo in zato proč z nemoralnim presedlavanjem!

Kočaki ujeli ohridskega okrožnaga načelnika.

Beograd, 26. oktobra. Na poti iz Debra do Ohrida pri selu Tušmuraništu so kočaki ponoči zajeli ohridskega okrožnaga načelnika Lazića, predsednika duhovnega sodišča proto Miloševića in šoferja. Zandarja, ki jih je spremljal pa so ubili. Vest o napadu je vzbudila v Ohridu veliko vznemirjenje. Takoj so bili poslani na vse strani zasledovalni oddelki, vendar o ujetnikih ni sledu. Ker je do albanske meje samo nekoliko ur hoda, se misli, da so bili ujetniki prepeljani v Albanijo.

Beograd, 26. oktobra. Čim je dobilo zunanje ministrstvo poročilo o nenadnem dogodku, je takoj obvestilo albansko vlado in zaprosilo, naj ona preko svojih oblasti stori vse, da izsledi kačake in osvobodi ujetnike.

Sinoči se je vršila v notranjem ministstvu konferenca, na kateri je bilo sklenjeno, da odide v Ohrid žandarmerijski komandant podpukovnik Tomić, ki bo osebno vodil zasledovanje kačakov.

SAMOSTOJNI DEMOKRATI ZAPUŠČAJO VODITELJE.

Zagreb, 26. oktobra. Včeraj se je vršilo v Gračacu zelo dobro obiskano radikalno zborovanje, katerega se je udeležilo 1500 oseb. V tem okraju samostojnih demokratov je bilo na zadnjem samostojnem demokratskem zborovanju navzočih samo 150 ljudi. Iz tega sledi, da Pribičevićevci prestopajo v radikale in radićevce. Na zborovanju je govoril tudi bivši minister dr. Peleš.

GRŠKE VOLITVE.

Beograd, 26. oktobra. Včeraj so se vršile na Grškem volitve. V celi grški Makedoniji so dobili večino republikanski desničarji z begunci. Rezultat v Atenah še ni znan.

USPEL SESTANEK HSS.

Sušak, 26. oktobra. Včeraj se je vršil sestanek zastopnikov mestnih in okrožnih organizacij HSS. Bilo je prisotnih 160 delegatov, ki so zastopali 20 organizacij. Govorila sta Herceg in Predavec.

JUSTIFIKACIJA VOJAKA SLADOVIĆA.

Zagreb, 26. oktobra. Danes ob 6. zjutraj je bil justificiran vojak Sladović, ki je l. 1923 umoril Harndta in ga oropal. Bil je prepeljan na strelišče pred izkoptano jamo. Na strelišču je bila postavljena četa pod poveljstvom podpolkovnika. Po prečitani obsodbi je pristopil svečenik Sladović je priznal svojo krivdo in prošil oprostjenja. Nato je poljubil razpelo ter dejal: »Hvala Bogu! Sedaj sem zdrav. Daj mi, Bože, srečno smrt!« Vojaki so izstrelili salvo in zdravnik je ugotovil takojšnjo smrt. Truplo so odpeljali na Mirogoj.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 26. oktobra. Prijateljska tekma med Gradjanskim in Haškom je končala z zmago Gradjanskega v razmerju 4 : 3. Danes ob 11. odpotuje zagrebska reprezentanca v Prago.

Beograd, 26. oktobra. Nogometne tekme: B. S. K. : Sokol = 1 : 1. Obilić : Bohemia = 11 : 1. Breljanin : Srpski match = 3 : 0. Jugoslavija je premagala v Subotici subotičkega prvaka S. A. N. s 4 : 3.

Sovjetska Rusija-Jugoslavija.

Na Dunaju, 22. okt. 1925.

Iz dežel reakcij.

Po Locarnu je Sovjetska Rusija poglavljna skrb diplomatov skoro člega sveta. Zanimivo je čitanje izjav vseh udeležencev, da sklenjeni pakti nikakor niso naperjeni proti Rusiji. Najbolj resnične so take izjave od strani Nemcev. Oni sprejemajo vse, kar jim ugodnega nudi od vzhoda in zahoda, podpisali so pogodbe v Locarnu, ali ostali so tudi pri Rapallu; zadovoljni so z doseženimi uspehi Briand, Chamberlain, Vandervelde, Mussolini, Beneš itd., ali tudi Cicerin se hudomušno smeja; a najbolj se zadovoljni Nemci, da se med njimi nacionalni navidezno kujejo. To spada zraven k novim uspehom.

Čitali ste navdušene glose »pravemu svetovnemu miru«, doseženemu šele v Locarnu, s katerim pričena nova doba v svetovni zgodovini. Edina skrb je zdaj Rusija, toliko bolj, ker prav pred Locarnom, ob času konferenc in po njih Cicerin potuje po Evropi, a Trocki je šele pred par tedni po »United Press« poslal vsemu finančnemu svetu znamenite članke o sedanjem gospodarskem stanju Rusije, o bodočih načrtih in soudeležbi svetovnega kapitala v ruski veleindustriji, kar vse pomeni zdravo in docela naravno evolucijo tudi v ruski politiki.

Znani češki vsučiliški profesor Nejedly, ki se je udeležil jubilejnih slavnosti petrograjske akademije, je po povratku napisal v oficiozni (Benešovi) »Prager Presse« znamenite članke o vsem kar je tam videl in proučil in kar je v diametralnem nasprotju s Kramarčevimi politikami, pa tudi s stališči dosežane jugoslovanske politike napram Rusiji. Zato pa je naše časopisje te članke več ali manj prezrlo in videlo se je, kako neprijetno je bilo to na merodajnih mestih, kajti »P. P.« je vendar glasilo stvaritelja Male antante.

Ali vendar prihajajo tudi že glasovi, da mora Jugoslavija spremeniti dosežanje politiko in da bo g. Radiću poverjena naloga, zgraditi nekak zlat most z Rusijo. Celotno »Slov. Narod« se je končno spomnil, da je to vendarle velika slovanska država, ki — itd.

Zato se mi zdaj najugodnejša prilika, da dopolnim svoje razprave pod naslovom »Sedanja in bodoča Rusija« v »N. D.« aprila lanskega leta. Ta moja serija člankov je ošla v Jugoslaviji prva točna slika o Sovjetski Rusiji, pa tudi držna po logičnih zaključkih in navseh, da so se razni mameleki kar tresli pred njimi. — Z nekakim zadovoljstvom naglašam, da je nadaljnji razvoj dogodkov do pike potrdil vse, kar sem napovedal. Zato je potrebno, predno pogledamo v bližnje bodočnost, da podamo iz člankov pred poldrugim letom vsaj tisto, kar tvori podlago zdravi evoluciji in konsolidaciji ruskega državnega, gospodarskega in narodnega življenja. Brez takega pregleda ne bi mogli razumeti n. pr. niti sedanjega potovanja Cicerina, niti člankov Trockega, še manj naše docela napačne politike napram tej močnejši slovanski Rusiji, katere obstoj sam daje neprecenljivo moralno oporo vsem manjšim slovanskim državam. — Tudi ne bo škodovalo, ako ponovim vsaj bistvene temelje današnje Rusije.

V uvodu svojim člankom (»N. D.« 2. aprila 1924) sem dejal:

»Pred kratkim časom se je vrnil iz Rusije ameriški pisatelj France (ne zamenjati s francoskim pisateljem Anatolom France), ki postavlja današnjo Rusijo v jako svetlo luč. On izjavlja, da je današnja Rusija najsrečnejša dežela med vsemi, ki so bile zapletene v svetovno vojno. Govori o blagostanju in zadovoljnosti prebivalstva, o urejenosti finančah itd. — Dosedaj, pravi, so prihajale iz Rusije in o Rusiji tendenciozne informacije od strani oseb, ki so nosile pobarvana očala in so videte hotle le slabo, nič dobrega. Rusija je srečna dežela. — Ali ni tudi ta Amerikanez gledal ruskih razmer skozi pobarvana očala? Kdo naj to vez? — To pa je gotovo, da današnja Rusija pozna veliko pre-slabo...«

In da bi jo bolje poznali, sem napisal tisto serijo člankov. Kljub temu sem čisto opazil v našem časopisju, posebno beograjskem, kolosalno nevednost; najznamenitejša, karak-

teristiške razmere niso bile prav nič znane, zato neverjetno tavanje po temi.

Najprej sem razložil državno obliko »Svjuza socialističskih sovjetskih republik« (SSSR), to je zvezna država, ustanovljena 30. decembra 1922, in jo tvorijo:

1. Ruska socialističska federativna sovjetska republika (RSFSR), ki obsega poleg jedra Rusije, gornje Kavkazije in Sibirije še več avtonomnih republik: Krim, Turkestan, Dagestan, Tatarsko, Baskirji, delavska komunna Nemcev ob Volgi in še druge.

2. Ukrajinska socialističska sovjetska republika (USSR).

3. Bela Rusija (glavno mesto Minsk).

4. Kavkaška federacija, ki jo tvorijo Azerbejdžan, Armenija, Georgija (glavno mesto Tiflis).

Ukrajina je bila tista, ki je prva spoznala, da dotedanja pogodbeni zveza ne zadošča za internacionalno stališče in silo na zunaj, zato so se izrekli za enotno zvezno državo v obliki Svjuza. Osrednji izvršilni odbor je sprejel 6. julija 1923 ustavo in izvolil prvo ministrstvo: Svet ljudskih komisarijev. — Najvišji organ Svjuza je: Sovjetski kongres SSSR, ki mora zborovati najmanj enkrat na leto in zamenjuje v glavnih mestih Moskva, Kijev, Minsk in Tiflis. — Kongres izvoli Zvezni in Nacionalni Sovjet, ki tvori skupno Centralni izvršilni odbor SSSR s štiri-rimi predsedniki, iz vsake zvezne države po eden. — Izvršilni organ Svjuza je: Svet ljudskih komisarijev (ministrski svet).

V mejah Svjuza je vsaka republika samostojna; ustava daje smernice za notranjo in zunanjo politiko in gospodarstvo ter ima pred seboj najvišji cilj: enotnost na znotraj in moč na zunaj. Vse prešinja zavest, da le v tako ozki skupnosti je sila, ki zagotavlja vsaki državi veljavo in ugled v svetovnem koncertu.

V obsežnem članku sem razložil, kako je bila v Rusiji izvedena agrarna reforma, ki nam je šele ustvarila — ruski narod. V caristični Rusiji je bil muhik pravi suženj. V 36 evropskih gubernijah so imeli veleposestniki 22,8 milijonov desetnin zemlje, od te je bilo 21,8 milijonov razdeljene med kmete. (Vrhu tega je še vedno ostalo 5918 veleposestev, kjer je bilo gospodarstvo industrializirano, torej produkcija na veliko, kar kaj izda za eksport). — Kljub načelu, da je zemlja državna last, so kmetje gospodarji in niko več ne bo imel moči, da jim zemljo vzame. Zaključil sem tisti članek tako:

»Socialna revolucija je torej ustvarila svobodnega ruskega kmeta, ki tvori glavni in najzdravejši del — ruskega naroda, sposobnega za napredek, ali sposobnega tudi za eno veliko politično mislo, ki smo jo že dolgo pripisovali ruskemu narodu!«

Te činjenice in ta razmotrivanja obsegajo značilen »moment« našim dogovornim državnikom v odnosih do današnje Rusije. Pogled v bodočnost bodi jasen!

V nadaljnjih člankih sem razpravljal o časopisju, o trgovski politiki, o državni banki (červoncu in valuti sploh), o bankarsvu industriji, trustih in sindikatih, o kulturnem življenju itd. — in končno v par člankih o naravni evoluciji v — pričakovano Rusijo. — Kakor živa nit se vleče od početka do konca misel: kako propadajo boljševske utopije in se Rusija bliža gospodarskemu redu moderne demokracije. Naglasil pa sem za slugo boljševizma, da so z odpravo carizma vrgli tudi Habsburgovce in Hohenzollerje, kajti z Romanoviči v Petrogradu bi imeli še vedno Hohenzollerje v Berlinu in Habsburgovce na Dunaju. Češkoslovaške in Jugoslavije bi ne bilo. — Druga velika zasluga je, da poslej sploh imamo ruski narod, na katerega smemo računati, ako — bomo vodili pametno politiko.

Govoril sem tudi o prvi ogromni koncesiji boljševizma našim demokratičnim nazorom v gospodarstvu — o novi ekonomski politiki (Novaja ekonomičeskaja politika, kratko: NEP), ki pomeni novo epoko v dekadenci boljševizma oziroma v zdravi evoluciji Sovjetske Rusije. — A. G.

(Dalje sledi.)

Horthyjeva justica. Poročali smo svoječasno o aferi Esküti-Bethlen. Esküti je namreč s pomočjo poljedelskega ministra na debelo trgoval z izvoznimi in oškodovani madžarsko državo za težke milijone. Lepega dne pa je vse skupaj izdal in povedal, da je delal z Bethlenovim sinom. O tem so poročali listi in dasi je dokazana resničnost njih frditov, so bili zdaj vsi po vrsti obsojeni. Tako je bil obsojen novinar Fenyos na osem mesecev ječe in 10 milijonov madžarskih kron globe. Odgovorni urednik socialnodemokratske »Nepszava« pa na 10 mesecev in 30 milijonov globe. Vsem je bila »Nepszava« samo ta mesec obsojena že na 100 milijonov globe. Najzanimivejša je to, da je sodišče vse od novinarjev predlagane priče odklonilo in zaslišal samo ljudi iz najbližje okolice pri zadevah. Kljub temu bi morali biti novinarji oproščeni, ker so bila priložena zasebna pisma grofa Bethlena. Iz teh pism je jasno izhajalo, da so bili očiti novinarjev resnični. Vsa ta pisma pa so na sodišču izginila. — Tako je madžarska justica.

Kišinevski proces. V velikem procesu proti tatarbunarskim kmetom se je pričelo z razpravo o vzrokih tatarbunarske vstaje. Material, ki prihaja s tem na dan, je za rumunsko vlado naravnost porazen. Vojaški sodnik, ki vodi razpravo, skuša sicer na vse mogoče načine prepričati, da bi prišlo na dan najbolj hude stvari, voseno je razkrila razprava stvari, ki pričajo o nezaslišanem barbarizmu rumunske vlade.

Tako je izpovedal narednik Socolescu sledeče:

Kmeta Šerbatikova so vtaknili nagega in zvezanega v žakelj in obenem z njim divjo mačko. Žandari so nato pretepali po mački, da je ta postala čisto besna in s krepilji popolnoma razmesarila kmetove prsi. To je trajalo tako dolgo, dokler ni mačka poginila. Nato so vtaknili Šerbatikova v škaf z vročo vodo in ko se je onesvestil, so potresli po njegovih odprtih ranah sol. Ker je Šerbatikov še vedno stajal, so ga privezali na vrh in obesili z glavo navzdol na neko kljuko. Visel je tako dolgo, dokler ni »priznal«.

Cela vrsta priči, ki naj izpove o krivdi obtožencev, je odločno izjavila, da ni med obtoženci niti enega udeleženca vstaje. V tem oziru je bila zlasti značilna izjava vdove od vstahev ustrelenega občinskega uradnika Sandru. Izjavila je namreč, da so morilci njenež moža že davno vsi postreljeni.

In vendar bodo vsi obtoženci kaznovani, ker je ministrski predsednik Bratianu izjavil, da so obtoženci kmetje sami voditelji zemljoradniške stranke in jih treba zato strogo kaznovati.

Politične vesti.

— Neslanosti, ki bi se lahko nehale. V »Socialist« piše nekdo o političnem položaju redno v tonu in na način, ki je morda za predpustno dobo primeren, ki pa je za socialističen list nedopusten. Kakor ni res, da je za otroke to, kar je neumno in za kmeta to, kar je robato, tako ni res, da je za socialista primeren pogosten ton. In v tem tonu razpravlja »Socialist«. Tako čitamo v zadnji njegovi številki: »Žerjav je prvi ponudil za to predstavništvo (da namreč on zastopa Slovence) svoj dokaz: šel je k Pašičevi gospej v salonski voz, pa dobil tam šale grohovega čaja, štumperl ruma in tri koške sladkorja. Pucelj argumentira svoje poslanstvo, da zastopa Slovence v beograjski vladi s številkami. Vsaj se ravna on po domačem pregovoru: »Kolikor repov imam, toliko mož veljam.« Zato pravi: pucelcevec, radičevcevec, Črnočrčevce, Rušov in šimodolskih bikov je 100 milijonov Ergo, gospod Pašič, samo mi, ki smo iz Laše doma, moremo zastopati Slovence. In v tem tonu dalje. Če misli »Socialist«, da bo s tako pisavo vzgojil delavce k socializmu, potem je to dokaz, da nima »Socialist« o socializmu niti pojma. Mislimo, da je življenje delavca pač tako resno in težko, da niso zanj take glupe šale. Zato naj »Socialist« s svojimi neslanostmi neha in se prične zavajati svoje naloge.

— Narodni socialisti o skupnem nastopu vseh slovenskih strank. V uvodniku »Sporazuma in Slovence« piše Nova Pravda: »O skepnega naslova vseh slovenskih naprednih strank. Nobena izmed obstoječih naprednih

dejo v krog vladnih strank, priznavajo važnost doseženega sporazuma in ne odrekajo pripravljenosti sodelovanja. Volja je dobra, samo konkretne oblike mora še dobiti. Te pa to dobi šele takrat, če bo dana možnost skupnega nastopa vseh slovenskih naprednih strank. Nobena izmed obstoječih naprednih strank si ne sme domisljati, da je sama zmožna prevzeti vodstvo vladne politike v Sloveniji. Proti sebi bi ne imela močne SLS, ampak tudi vse ostale napredne stranke bi ji ne nudile absolutno potrebne zaslombe. Če ni mogoča slovenska fronta s SLS (ki bi bila klerikalna fronta), je mogoča slovenska fronta, ki bi se v imenu Slovencev nato priključila sporazumu med Srbi in Hrvati. — Želimo, da bi bile besede Nove pravde upoštevane in da se ne bi zamudilo ugodnega trenutka.

— Iz Mussolinijeve dežele. Na Tirolskem je bilo te dni odpuščenih brez vsake pokornine iz službe 80 učiteljev, ki so imeli že 20 do 30 službenih let. — Bozener Nachrichten, ki izhajajo že 35 let, so prenehale. V poslovnem članku pravi uredništvo, da je predpogoj, da ima list zmisel, ta, da dobe naročniki list v roke in da more biti list tolače želji prebivalstva. Dogodki so dokazali, da list teh pogojev nima in zato preneha.

— Enotna nemška fronta pri češkoslovaških volitvah pokopana. Nemški nacionalci so se silno trudili, da dosežejo enoten nastop nemških strank pri češkoslovaških volitvah. Poskus se je docela ponesrečil. Najprej so odbili udeležbo nemški socialni demokrati, nato narodni socialisti in končno še krščanski socialisti. Nemški agrarci se še niso odločili, toda verjetno je, da bodo tudi oni odbili enotno fronto, ker so že sklenili volilni kompromis dosežen, je nemški enoten voliven organizacijo Nemcev na Slovaškem in z madžarsko nacionalno stranko. Nemški nacionalci vseeno upajo, da dosežejo volilen kompromis z agrarci. Pa tudi če bo ta kompromis dosežen, je nemški enoten voliven nastop na Češkoslovaškem — pokopan.

— Bluff ali resnica. Nemški nacionalci so po dvodnevnem zborovanju glavnih svojih strankarskih organov sklenili, da odklanjajo Locarnski sporazum, ker da je za stranko nesprejemljiv. Posledica tega sklepa bo najbrže izstop treh nemško nacionalnih ministrov iz vlade. Ker so na drugi strani izjavili demokrati in socialni demokrati, da ne bodo glasovali za odobritev Locarnskega sporazuma, če zanj ne glasujejo tudi nemški nacionalci, je nemogoče, da bi mogla vlada dobiti v parlamentu za ratifikacijo zadostno večino. Demokrati in socialni demokrati so sicer za sporazum, nočejo pa pristopiti, da bi nemški nacionalci uganjali z Locarnskim sporazumom isto komedijo in demagogijo ko z Dawesovim načrtom, ko so hoteli zvaliti vso krivdo na druge. Vseled nastopa demokratov in socialnih demokratov ter brezglave politike nemških nacionalcev je mogoče, da bo nemški parlament razpuščen in da se vrše v kratkem nove volitve pod geslom: za ali proti Locarnskemu sporazumu. Nad vse verjetno je, da bi pri teh volitvah zmaga demokratija in da bodo nacionalci silno poraženi. V nasprotnem slučaju pa je gotovo, da bi Nemčija izgubila novo vojno in da bo za njo potem veljal Versajski mir v vsej ostroti.

— Vstaja v Damasku krvavo udušana. — Vstaja v Damasku je udušana, vendar je položaj v Siriji še vedno precej napet. Vstaja je izbruhnila radi tega, ker so francoske oblasti na glavnem trgu razstavile 24 trupel ubitih voditeljev Druzov. Meščanstvo je bilo tako razdraženo, da se je slepo zapulpo nacionalističnim agitatorjem. Vstaji so pričakovali pomoči družinskih čet, ki pa so se zakasnile. Za časa vstaje so francoske čete bombardirale mesto in je bilo ob tej priliki ubitih nad 1000 oseb. — Francozi so postavili Damasku sledeče pogoje: 1. da plača kontribucijo v znesku 40.000 egiptovskih lir, 2. da izroči vse orožje in 3. da traja nad mestom 14 dni obsedno stanje.

Prosveta.

UCITELJSKI PEVSKI ZBOR!

Ustavni občni zbor pevskega zbora slovenskih učiteljev bo v nedeljo 1. novembra v Ljubljani v Glasbeni Matici Zela, ki smo jo gojili že toliko let, bo izpolnjena. Priglasenih je 120 učiteljev in učiteljic iz vseh krajev Slovenije. Ti navdušeni, idealni kulturni

Inž. M. Klodič:

Železniška zveza Slovencev s Sušakom.

(Proge: Kočevje — Stari trg — Lukovdol — (Vrbovsko) — Srpske Moravice, Črnomelj — Vinica — Lukovdol in Sevnica — St. Janž.)

Po teh korigiranih koeficientih meri virtualna dolžina proge Kočevje — Stari trg — (Vrbovsko) — Srpske Moravice 200 km, njenega novega dela Kočevje — Stari trg — (Vrbovsko) 138 km in varijante Kočevje — Brod na Kupu — (Vrbovsko) 221 km; kakor se vidi, propade tudi pod razloženimi vidiki ta varijanta proti projektu mimo Vrbovskega.

V najnovejšem času je nastala še druga ideja za zvezo Slovenije z morjem. Zgradila naj bi se namreč proga Kočevje — Brod Moravice, proga Črnomelj — Ogulin in Straža-Toplice — Kočevje. Prva naj ne teče po trasi dr. Musila, ampak naj ima od Kolpe do Brod Moravice uspon le 16‰; dolžina bi bila približno ista. To zahteva, da se proga preloži bolj proti vzhodu. Zaradi manjšega uspona bi se tako ta železnica izboljšala. Ali izgubila bi na pomenu za kraje okrog Broda na Kupu dokaj, posebno ako bi se hotelo izogniti slabemu ondolnemu terenu ter položiti jo še bolj na vzhod, ker bi potem tekla skozi pušne kraje.

Slednje so tudi pri tem variranju Musilove proge obveljali interesi kraja okrog Brod na Kupu in prvotni projekt se je spremenil le v toliko, da se je dalo delu proge Brod na Kupu — Brod Moravice uspon 16‰, kar je podaljšalo traso na 30 km. To je samo na sebi popolnoma upravičeno, ker bi se zmanjšali tako obratni stroški. Ali število mostov in predorov se ne zmanjša, tudi leži trasa slej ko prej v istem že opisanem slabem terenu. Tudi tako ostane ta proga težka gorska železnica, ki bi stala danes 380 milijonov dinarjev. Stajerski bi pa služila zveza Straža — Kočevje — Brod Mo-

ravice. Ta nova proga Straža — Kočevje bi bila 43 km dolga in bi šla od Straže mimo Slavce vasi in Stare Loke. Največji uspon bi bil 16‰, najvišja dosežena višina pa na koti 480 m. Ugodnost bi bila, da bi se uporabilo od obstoječe reške proge 13 km manj, namreč odpadel bi del Vrbovske seyer — Brod Moravice. Za smer v Dalmacijo bi služila železnica Črnomelj — Ogulin: Ljubljani preko Grosuplje — Trebnjega, Stajerski preko Sevnice — St. Janža. Vojaška prednost bi bila, da bi se moglo v smeri iz Novoga mesta vreti svoje moči naravnost preko kočevskih hribov v Kočevje in na morje.

Ali neugodnosti te rešitve so gotovo večje! Naše morsko izhodišče ne bo Split, kakor smo že omenili, torej je proga Črnomelj — Ogulin vsaj v južnem delu odveč. Ta pot ni v relaciji Ljubljana — Ogulin nič krajša kakor pot Ljubljana — (Vrbovsko) — Srpske Moravice — Ogulin, kar se vedno preze! Ako bi je tudi gradili, v smeri na Kvarner recimo pa ničesar, bi šel malodane cel naš promet vendar slej ko prej v Trst, kakor je to razvidno iz tabele daljav, ne pa v Split. Pot Maribor — Sevnica — St. Janž — Črnomelj — Vinica — Ogulin — Split pa bi merila 553 km, torej le za pet odstotkov manj kakor preko Vrbovskega. Glede smeri Stajersko — Kvarner bi merila daljava Novomesto — Straža — Kočevje — Brod Moravice 96 km, Novo mesto — Črnomelj — (Vrbovsko) — Srpske Moravice — Brod Moravice pa 81 km; zmagana višina v dotičnih smereh bi bila pa 625 oziroma le 525 m. Proga mimo Vrbovskega je torej mnogo boljše. Kar pa to novo idejo popolnoma uniči, je dejstvo, da bi se moralo zgraditi 43 + 50 + 43 + 13 = 149 km novih železnic, da bi se doseglo nekaj slabšega, do čim čez Vrbovsko le 44 + 29,5 + 13 = 86,5 km. Proga Straža — Kočevje bi šla sicer skozi sume, tudi tik mimo knez Auerspergovih, ali malo obljubene kraje. Ta proga bi se končno gotovo ne gradila, saj se že sedaj predlaga, naj se jo grad ikonej, in imeli bi le zvezi Kočevje — Brod Moravice in Črnomelj — Ogulin, ki bi glede inozemskega tranzita ne omogočilo konkurence s Trstom, kar je za življensko pomena za rentabiliteto nove zveze Slovenije z morjem, kakor

bodemo se videli. Železnice po novi tej ideji nikakor ne morejo biti aktivne, kakor bode to proga mimo Vrbovskega, ker bi gradbeni stroški dosegli zaradi velike skupne dolžine velikanke vsote. V vojaškem oziru pa kompenzirajo prej omenjeno prednost neugodnosti proge Kočevje — Brod Moravice in ugodnosti zveze mimo Vrbovskega, ki jih označimo v dotičnem poglavju. Vedno in vedno naglašamo:

1. Nove zveze Slovenije z morjem bodo aktivne le, ako morejo pritegniti nase del tranzita centralne Evrope in naš tranzit na Kvarner. Da pojde kaj izdatnega prometa centralne Evrope po novih zvezah v Split ali Šibenik (mimo Trsta) in Kvarnera to je znano. Ako čenimo daljavo iz težišča centralne Evrope (Česke etc.) v Split preko Črnomlja — Vinice — Ogulina na 1168 km, pojde to malo prometa bogne ravno tako lahko tudi čez Vrbovsko po 1196 km dolgi poti. Iz Ljubljane v Split pa je — poudarjamo še enkrat — daleč Kočevja — (Vrbovskega) — Srpskih Moravice ravno tako daleč kakor preko Črnomlja — Vinice — Ogulina! In ako je pot Ljubljana Sušak preko Brod Moravice po položnejši in nekaj daljši varijanti za 7 km krajša, je ta razlika od 5% proti poti čez Srpske Moravice gotovo brezpomembna.

2. Graditi železnico Kočevje — Brod Moravice preko Brod na Kupu po terenu, kakor ga je karakteriziral direktor geološkega zavoda v Budimpešti in tudi sam dr. ing. Musil, bi bila za naše finančne razmere lahkotnejša (32 predorov in 21 viaduktov, visoke zidove itd, večinoma v tako slabem terenu!) in kdor priporoča to gradbo, prevzema velikanško odgovornost. Naj si to politične stranke, ki morda v teh vprašanjih tekmujejo, najprej dobro premislijo. Nikakor ne smemo izvesti tako nenavadno težke zgradbe, ker je druga boljše možnost dana; torej ne obstoja nikak zveza.

3. Železnice, ki držijo več ali manj vstrci smeri Jadrana (Kočevje — Brod Moravice in Črnomelj — Ogulin) naravno ne morejo zadovoljiti glavni zahtevi pod 1. Tej zahtevi odgovarja najbolj zveza mimo in čez Vrbovsko.

Dnevne vesti

DRŽAVA NAJ ZIDA!

boritelji se ne ustrašijo nobenih žetev na poti za svojimi ideali: ne plašijo jih stokilometerske razdalje; ne strši jih ogromen trošek, ne boje se truda, samo da pomorejo po svojih močeh naši pesmi do one višine, ki jo bo usposobila za tekmo na svetovnem podiju. Ti boreci opravičeno pričakujejo podporo vseh naših zavodov, vseh organizacij in društev ter vseh privrtnikov, ki jim je mar naša kultura sploh, posebno še naša pevska, naša srčna kultura. Opozorjamo na to, da danes vse navedene in jih najljubše vabimo, da pošljejo vsaj zastopnike k ustanovitvi zbora in otvoritvi prvega pevskega tečaja, ki se bo vršila v nedeljo ob pol enajsti uri v pevski sobi Glasbene Matice, Vegova ul. 7.

Intendanca opernega gledališča je dovolila vsem udeležencem pevskega tečaja zvečer 1. novembra 50% popusta pri vseh vstopnicah. Kdor se misli predstave udeležiti, naj javi to najkasneje do srede 28. oktobra na naslov: prof. Vedral, Emonska cesta 8, Ljubljana.

Preslava čehoslovaškega narodnega praznika v našem Narodnem gledališču. V sredo, dne 28. t. m. vrši se v operi proslava čehoslovaškega praznika s sledečim sporedom: V prvem delu sporeda, ki je koncertnega značaja, izvajajo se pod vodstvom kapelnika g. Balatka sledeče točke: 1. Narodne himne, 2. Smetana: Libuš, uvertura za veliki orkester, 3. Arja iz opere Dve vdovi, poje ga. Marija Jenikova, 4. Smetana: Vltava za veliki orkester, 5. Vitoslav Novak: Balada, poje ga. Božena Potučkova, 6. Zdenko Fibich: Podvečer, simfonična pesem za veliki orkester. V drugem delu proslave pa se poje Halzejeva opera: »Povratek«, ki je pri svoji premijeri dosegla tako krasen uspeh. Vstopnice za to proslavo so od danes naprej v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

DELAVSKA AKADEMIJA.

Sorazmerno z zanimivostjo predavanja raste tudi udeležba. Včerajšnje četrto predavanje g. dr. Tume o »Karl Marxu in njegovi dobi« je posetilo okroglo dvestopetdeset poslušalcev; ki so z zanimanjem sledili izvrstnemu poljudnemu predavanju. V glavnih obrisih je očitno g. predavatelj razvoj človeške družbe. Človek je družno bitje, ni bival v prvotnih časih nikdar posamezno, nego je nastopal v družini. Člani ene družine so se zbirali okoli matere, bila je takrat doba matrijarhata, v kateri je človek samo užival plovce. Tej sledi druga doba, v kateri je človek že nekaj delal, tudi je mesto matere zavzel oče, ki je postal gospodar družine. To je bila doba barbarstva. Sledila ji je doba, ko si je kako bojevitost plemena podvrglo drugo manj bojevitost, toda delavno plemo in ga za sužnjilo. Človeštvo se je začelo deliti v gospodarje in sužnje. Pozneje se je to razmerje izpremenilo v fevdalno, katero je zaključila francoska revolucija. Ta je pospešila razvoj industrijalizma in z njim nastalega novega sloja — delavskega, kateremu je postal glasnik in prvi njegov filozof Nemeč Karl Marks. Pod njegovim duševnim vplivom se je ustanovila prva internacionala. Delavski razred pa je dobil novo proletarsko ideologijo. — Ob koncu tega nad vse zanimivega predavanja je »Delavsko pevsko in glasbeno društvo« zapelo »Dolu časti«. Naslednje predavanje bo 29. t. m. Predmet: »Zgodovina Rusije do danes«.

Izredno ugodna prilika za nakup čevljev.

Od danes naprej se prodajajo različni čevlji za moške in ženske, zlasti pa se prodaja velika zaloga otroških čevljev.

OKAZIJSKE VRSTE

tovarni in trgovin PETER KOZINA pod lastno ceno samo v trgovini na BREGU, nasproti Sv. Jakoba mostu, dokler ta zaloga traja.

KONGRES ŽELEZNIČARSKIH STROKOVNIH ORGANIZACIJ.

Dne 24. in 25. t. m. se je vršil v Ljubljani kongres železničarskih strokovnih organizacij, katerega so se udeležile vse organizacije iz Slovenije razen Jugoslovanske železničarske zveze in nekaj organizacij iz Zagreba, Niša in ostalih južnih pokrajin. Prisotnih je bilo do 80 delegatov, ki so obravnavali vprašanje skupne organizacije in razne železničarske zahteve.

V soboto ob 11. uri se je vršil delegatski zbor, ki ga je otvoril tajnik Pravovarsivne organizacije Stanko in na katerem je prišlo ob začetku do precej burnih scen z delegati iz južnih delov države, ki so zastopali volitev v verifikacijsko komisijo, nakar je predsednik kongresa so bili izvoljeni: Slovenec Jernejčič, Zagrebčan Korene ter Jovanović iz Niša, ki je kasneje odstopil in je bil potem mesto njega izvoljen Miklošič. Ob 13. uri je bil zbor prekinjen in se je nadaljeval ob 15. uri. Izvoljena je bila 10članska komisija za predelavo pravilnika in resolucij. Stanko je poročal o bolniškem zavarovanju delavcev. Kitek je imel zelo dober referat o strokovnih organizacijah, sledila so potem še razna poročila.

V nedeljo 25. t. m. se je vršil kongres skupne »Železničarske strokovne organizacije« Jugoslavije. Ob pol 8. je bil sprejem gostov na kolodvoru, ki so odkorakali v povorki v »Ljudski dom«, kjer se je ob sviranju maršeje otvoril kongres. Govorili so Jernejčič, Bahum, Felician, Kmet, Ogrin in Stanko. Izvolila se je nova uprava skupne organizacije, nakar se je kongres zaključil.

Te dni dobivajo podjetja od oblasti pozive, da morajo do konca t. l. prirediti z gradnjo stanovanjskih hiš. Silno bi bili teh pozivov vesel, če bi veljali samo tem, ki morejo zidati, ker samo taki pozivi imajo zmisel.

Toda pozive dobivajo tudi podjetja, ki so komaj nastala, ki ne plačujejo nobene dividende in ki morajo zapreti svoj obrat, če bi bila res prisiljena prirediti z zidanjem stanovanjskih hiš. V tem slučaju bi bil rezultat pozivov samo ta, da bi poleg brezstanovanjskih ljudi dobili še kepo brezposelnih. Zato naj zida tisti, ki kaj ima in hvala bogu tudi brez teh nismo v Sloveniji.

Tako bi bilo silno priporočljivo, da bi zidala tudi finančna delegacija hišo za svoje namembence, da ji ne bi bilo treba odpovedovati svojim namembencem stanovanja v lastni hiši.

Poštni čekovni zavod je dalje brez vsega dvoma v stanu, da plača stroške za gradnjo svoje palače. Naj ga prisili država, da izvrši svojo zakonito dolžnost.

Ne moremo dalje soglašati, da je orožniška komanda v stanovanjski hiši in še manj je dopustno, da ima gradbena direkcija za sedenih 14 stanovanj, njeno stavbišče pa je neuporabljeno.

Pa tudi Trboveljska premogokopna družba še ni zgradila za vse svoje namembence stanovanj. Tudi tu naj poseže vmes država.

Predvsem pa naj sama zida in sama zadosti zakonu. Če mora davkoplačevalec plačati vse do pičice in brez odloga, naj velja to tudi za državo!

Reveže pa pustite pri miru! To so namreč danes tudi mnoga naša podjetja.

— Ministrstvo prosvete je oprostilo rektorat ljubljanske univerze v procesu dr. Pestotnik proti našemu glavnemu uradniku dolžnosti uradne molčečnosti.

— Nov kovani drobič. Te dni prispe v Beograd šest vagonov kovanih 1 dinarskih novcev, ki se izdajo takoj v promet.

— Nove poštnje znamke. Začetkom decembra pridejo v promet nove poštnje znamke po 25 in 50 par ter po 1 Din.

— Za ljudsko prosveto. Prosvetno ministrstvo je sklenilo nakupiti večje število novih knjig, ki jih razdeli brezplačno med ljudske knjižnice in čitalnice. Za izbero knjig je vzpostavljena posebna komisija.

— Organizacija učiteljev. Uprava Jugoslovanskega učiteljskega združenja dela naj-energičneje na to, da se učitelji v vsej državi čim najintenzivneje organizirajo. Združenje je pozvalo vse učitelje, da ustanove še do konca tega leta v vseh srezih učiteljska društva, kjer jih še ni.

— Regulacija učiteljskih pokojnin. Prosvetno ministrstvo je izdalo poziv na vse vstopne učitelje in učiteljice, da predložijo v svrhu regulacije pokojnin uverenja o razrešenju od službe in o razvrščenju. Uverenja o službenih letih dobavi ministrstvo samo.

— Ljudsko šolstvo v Sloveniji. Glasom v Beogradu objavljene statistike je po mestih v Sloveniji samo 53 ljudskih šol, ki so pač jako dobro organizirane, po deželi pa jih je vsega skupaj 766. Učiteljice je 1726, učiteljev pa samo 1252. Šolskega pouka se udeležuje 77.390 dečkov in 77.730 deklic.

— Velkovi v Bosni so se tako razmnožili, da se pojavljajo že v neposredni bližini Sarajeva. Ceni se, da so raztrgali doslej 85 glav živine.

— Razstavljanje blaga pred trgovinami. Mestni magistrat v Mariboru je opozoril trgovce na še veljavno naredbo, glasom katere je razstavljanje in razobešanje blaga pred trgovinami prepovedano. Samo trgovci, ki nimajo izloženih oken smejo razstavljalati blago na ta način, vendar pa morajo razobešiti v to svrhu razstavljalne omare, ki ne smejo segati preko stavbene črte več kakor 20 cm.

— Nove železniške proge. Ministrski svet je odredil trasiranje prog Kragujevac—Kraljevo—Raška—Kosovska Mitrovica—Kursumlija, Prokuplje—Priština ter Topola—Kragujevac—Mladenovac. V svojem budgetu predvideva prometno ministrstvo zgradbo drugih novih prog v dolžini 200 km. Pri doletitvi, kje naj se zgrade te proge, se bo oziralo ministrstvo predvsem na slabe prometne, gotove krajevne ter gospodarske prilike. Tako se nahajajo v budgetu krediti za zgradbo prog v Bosni, Hercegovini, Crni gori in Srbiji. Z zgradbo se prične takoj, ko bo budget izglasovan v narodni skupščini.

— Skratice v Splitu. V Splitu je izbruhnila pred kratkim skratice, ki se rapidno razširja. Do predvčerajšnjih je umrlo 5 oseb. Tudi v sosednjih vaseh se bolezen strašno razširja.

— Prva lokomotiva iz tovarne za vagono v Brodu. V tovarni za vagono v Brodu se je pričelo zelo živahno obratovanje. Število delavcev so pomnožili. Pred par dnevi so izročili v promet prvo lokomotivo, ki je bila zgrajena v tovarni.

— Spalni vozovi III. razreda na Poljskem. V poljskem železniškem ministrstvu se pretresa vprašanje uvedbe spalnih voz III. razreda.

Nov kazenski zakonik v sovjetski Rusiji. Iz Moskve poročajo: Centralni izvršilni odbor pretrsa načrt novega kazenskega zakona. Krylenko je izjavil, da cilj novega zakona ne bo pobijanje individualne kriminalitete, temveč zaščita novega revolucionarnega reda. Nekatere kazni se znižajo. Smrtna kazen ostane. Paradoksna je določba novega zakona, da so inozemci odgovorni za delikte zoper državni red sovjetske unije tudi, če se je zgodilo dejanje izven sovjetskega teritorija.

— »Koroški dan«. Prispevke, ki so bili zbrani prilikom manifestacij za Koroško in ki so bili nakazani Jugoslovanski Matici, bomo objavili tekom prihodnjega tedna v skupnem izkazu.

— Zahvala. Kakor vsako leto, tako je tudi te dni Uprava papirnice v Vevčah brez predhodne naše prošnje poslala zavodu za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani za seizmografske aparate kot darilo trake v skupni dolžini od 1/4 kilometra in širokosti od 15 cm. V imenu zavoda se ji kar najlepše zahvaljujemo. Naj bi tudi druga domača podjetja posnemala primer omenjene papirnice in tako pomagala napredku tega zavoda. — Upravnik: Dr. A. Gavazzi.

— »Uradni list« št. 98 z dne 24. oktobra objavlja pravila o državnih lekarnah in državnih lekarnarjih na ozemlju Srbije in Crne gore, učni program za stalno telegrafsko šolo ter izpremembo v pravilniku za založnišča soli.

— Izpremembe v državni službi. Imenovanji so: pisarniški oficijal Henrik Toplak za višjega pisarniškega oficijala pri okrožnem sodišču v Celju; kancelist Josip Mesec v Kamniku za izvršilnega uradnika pri deželni sodišču v Ljubljani; zvanik pri višjem sodišču v Ljubljani Janko Vakselj za kancelista v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani; žandarmerijski narednik Alojzij Segula za kancelista pri okrajnem sodišču v Kamniku; žandarmerijski narednik Fran Lozar za kancelista pri okrajnem sodišču v Višnji gori. Premeseni so: pisarniški oficijal Ivan Semrov iz Laškega v Celje, kancelist Rudolf Schildenfeld od višjega deželnega sodišča v Ljubljani k deželni sodišču v Ljubljani ter kancelist Fran Blagotnik iz Metlike v Višnjo goro. Upokojen je davčni upravitelj Ivan Pibernik.

— Razpisana službena mesta v sodni službi. Odda se: mesto pisarniškega oficijanta ali pomočnika pri okrajnem sodišču v Kranju; mesto pisarniškega uradnika III. kategorije pri okrajnem sodišču v Vranskem; mesto sodnega sluga pri okrajnem sodišču v Ormožu; v moški kaznilnici v Mariboru pa eno ali več mest paznikov-zvaničnikov. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 98 z dne 24. oktobra 1925.

— Razpisano učno mesto. Na mestni ženski realni gimnaziji je razpisano učno mesto za slovenščino in filozofijo. Prošnje je vložiti do 10. novembra na kuratorji mestne ženske realne gimnazije (magistrat). Podrobnosti glej v zadnjem »Uradnem listu«.

— Pri državnih borzi dela v Mariboru je razpisano mesto šefa. Prošnje je vložiti do 3. novembra. Podrobnosti glej v zadnjem »Uradnem listu«.

V prijazno vednost.

Čast mi je s spoštovanjem obvestiti vjudno naznanjati, da s 1. novemb. t. l. prevzamem in olvorim

hotel Union-Celjski dom

ter s priporočam

s najodličnejšim spoštovanjem

HERVOJE TOMEC, hotelir

— Srebrno poroko je 25. t. m. praznoval v krogu svojih domačih g. dr. Janko Rajar, višji veterinarski nadzornik in veterinarski šef v Mariboru. Istočasno se je vršila poroka njegove hčerke Stane z dr. med. Tonetom Cizelj, rudniškim zdravnikom v Trbovljah.

— Vpokojena sta: davčna upravitelja Franjo Strmole v Kamniku in Ivan Pibernik pri delegaciji finančnega ministrstva v Ljubljani.

— Ekshumiranje Aliagičevih kosti. Na grobu morilca ministrskega predsednika Draskovića, komunista Aliagića, so prirejali njegovi somišljeniki vsako leto na dan vseh svetnikov vsakovrstne demonstracije. Zato je policija te dni kosti obešenca izkopala, jih položila v novo rakev ter jih hoče pokopati — ker je bil musliman — na muslimanskem pokopališču v Bihaču. Aliagičevi sorodniki o ekshumiranju niso bili obveščeni. Naknadno je obešenec brat zoper ekshumiranje ostro protestiral, češ da mohamedanska vera ekshumiranje strogo prepoveduje. Radi ekshumiranja se nekateri listi zelo razburjajo. Ob priliki ekshumiranja ni prišlo do nobenih incidentov.

— Umrljivost v Pragi znaša na leto 1.1 pro mille, dočim odpade na 1000 oseb 14.7 živih novorojencev. Diferenca med nataliteto in mortaliteto znaša torej na 1000 prebivalcev 8.7. Mortalitet otrok je še vedno primeren visoka. Od 1000 otrok jih umre v prvem letu starosti 97. Število prebivalstva je naraslo od 676.657 dne 15. februarja 1921 do 1. januarja 1925 na 712.700, torej se je pomnožilo v tem času za 37.000 oseb. Če bo naraslo prebivalstvo v tem razmerju, bo trajalo pač še precej časa, predno bo imela Praga trideset milijon prebivalcev.

— Siamska kraljica degradirana. Kakor poroča »Daily Mail« iz Bangkoka, je bil tam proglašen kraljevski manifest, glasom katerega je siamski kraljici odvzel njen naslov. Manifest utemeljuje to odredbo s tem, da kraljica ni vršila dobro svojih dolžnosti napram državi. (Zakon siamskega kralja je bil doslej brez otrok, to je najbrže pravi vzrok degradacije.)

— Mehika zoper inozemce. Senat v Mehiki je sprejel zakon, ki določa, da morajo vsi inozemci, ki imajo v Mehiki posestva, ta svoja posestva tekom treh let prodati ali pa se dati naturalizirati. Vzrok te odredbe je bojazen pred ameriško-angleško intervencijo v prilog petrolejskim družbam svojih državljani.

— Ameriški založniki in antievolutionizem. Od 35 založnikov, ki izdajajo pretežno večino šolskih knjig, ki se rabijo v ameriških šolah, jih je odgovorilo na stavljenjo jim vprašanje, če bi bili pripravljeni knjige v smislu antievolutionizma popraviti, 33 »ne«. Ena trdka je odgovorila izbegajoče, ena pa sploh ne. Odgovori so bili deloma zelo energični. Večinoma so založniki odklonili tudi založbo posebnih izdaj za ona polja znanosti, za katera je evolijska teorija prepovedana.

— Velika nesreča. Kakor poročajo iz Kaira, se je pripetila tam te dni ob prihodu ministra Rifad-paše velika nesreča. Ko je hotela napraviti policija na konjih na nekem mostu preko kanala med množico pol, se je most nenadoma podrl. Pri tem je utonilo, oziroma bilo pohojenih 54 oseb, 43 jih je bilo pa težko poškodovanih.

— Ustreljen bo danes v Zagrebu vojak Edvard Sladović iz Bojačine. Sladović je leta 1923 dezeriral od vojakov. Dne 22. novembra se je skrivil v hlevu Hinka Harudta, posestnika v Husarju, pričakal gospodarja ter ga s sekuro ubil, nakar je udril v hišo, kjer je prisilil s krvavo sekuro v roki njegovo ženo, da mu izročila ključke od omar ter pokazala, kje ima shranjene dragocenosti in denar. Sladović je odnesel 4000 Din gotovine in več drugih predmetov v skupni vrednosti 3390 Din.

— Justifikacija hajduka Bojovića. V petek je bil justificiran v Valjevu glasoviti hajduk in večkratni roparski morilec Dragomir Bojović. Zadnjo noč je prebil veselo prepevaje pri vinu in pečenki. Predno je nastopil zadnjo pot, je izpil nekoliko žganja ter zopet zapel. Ko so ga prignali na morišče, se je smejal, gledal po zbrani množici radovednežev ter zaklical, da ni imel še ničte take poroke »z belo ženo smrtjo«, kot on. Oči si ni dal zavezati. Orožnike je prosil, da naj dobro pomerijo. Eksekucija se je izvršila brez incidenta.

— Sadističen umor. V Strumnici pri Kumu je bil izvršen te dni strašen sadističen umor. Žandarmerijski narednik Milan Milanov je zasadił neki čeltni deklic v trebuh bajonet ter ga tiščal toliko časa v rani, da je deklica umrla. Milanov je nato izginil brez sledu.

— Referendar — morilec svoje soproge. V Berlinu se je pričel proces zoper bivšega študijskega referendarja dr. Schneiderja, ki je ubil meseca decembra lanskega leta svojo soprogo s kladivom. Obtoženec je trdil pred preiskovalnim sodnikom, da je ubil svojo soprogo v prepir, ker je hotela, da bi ji bil kupil kozuh, česar ni mogel, ker je bil brez službe. Pri obravnavi pa je navedel drug vzrok. Dejal je, da si je hrepenel za ženo. Leta 1916 se mu je rodil prvi. Ker je nena doma umrl, je sumil obtoženec, da ni umrl naravne smrti. Vseled tega se je udal pijaci. Leta 1924 je pričakoval zopet sina, toda njegova soproga mu je očitala, da nima službe ter izjavila, da je že posrbela, da sina ne bo. Radi tega je obtoženec pobesnel. Soproga mu je zagrozila z revolverjem. Ker ni vedel, da samokres ni nabasan, jo je udaril s kladivom po glavi. Ko je videl, da je mrtva, jo je nesel na posteljo ter jo okinal s cveticami, ki so ji bile najljubše, z imortelami. Poskusil je parkrat izvršiti samomor. Ker so se mu poskusi ponesrečili, si je premislil kajti fatalist je, zato si je mislil: Usoda noče, da bi si končal prostovoljno življenje. V nasprotju s tem fantastičnim zagovorom je ugotovljeno doslej, da je dr. Schneider po umoru truplo svoje soproge povezal v paket ter položil v podstrešje na mesto, mimo katerega so hodili vsak dan ljudje, in kjer je bilo končno tudi najdemo že popolnoma mumificirano. Obtoženec je bil med vojno oficir, bil je opetovano ranjen ter si je pretresel nekoč možgane.

— Drzen vlom. Iz Berlina poročajo: V Charlottenburgu je bil izvršen te dni nenavadno drzen vlom. V stanovanje igralce baronice Barnikov je prišel pozno zvečer, neznan moški, ki je popreje telefoniral, da priinese za igralno pakel. Ko mu je služkinja nič hudega sluteča odprla, je zahteval potrdilo, vstopil s paketom v sobo ter zaprl vrata za seboj. Takoj nato je potegnil revolver ter zagrozil prestrašenemu dekletu, da jo ustrelji, če se gane. Nato jo je prisilil z revolverjem v roki, da mu je razkazala vse stanovanje, pri čemur mu je padel v roke plen 1500 mark. Ko je uvidel, da ne najde ničesar več, je peljal služkinjo v njeno sobo, ji zvezal roke in noge, jo privezal k postelji ter ji zamašil usta, nakar je odšel, si dal od vratarja mirno vrata odpreti in izginil. Deklic se je kmalu posrečilo, da se je odvezala. Ker se je bala, da utegne biti ropar še v stanovanju, ali pa da ima v veži pomagale, je skočila s balkona na ulico, kjer je obležala s polomljenimi udmi.

— Velik vlom. Te dni je bil izvršen v vilo zasebnika Brucknerja v Mödlingu drzen vlom. Neznani storilci so vilo takorekoč popolnoma izropali ter odnesli dragocenosti v

Popolnoma novo!

Kolosalna burka!

Prvič v Jugoslaviji!

ZI-ZI-ZIGOTO V ZADREGAH

Smeh brez kraja in konca. ZI-ZI-ZI GOTO je edini komik, ki se mu nikdar in nikamor ne mudi, za razliko od drugih komikov, ki iščejo efekte v hitrosti.

Izvrstna masaža za trebušne mišice.

Predstave ob delavnikih: ob 4. pol 6., pol 8., 9.; ob nedeljah ob 3. pol 5., 6., pol 8., 9.

Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Edini KINO MATICA (tel. 124)

skupni vrednosti najmanj pol milijarde avstr. kron, poleg tega pa v gotovini 1200 dolarjev in 6 milijonov avstr. kron.

— **Velikanska poverba pri nemški Reichsbanki.** Iz Berlina poročajo: Pri tukajšnji Reichsbanki so bile razkrite zadnje dni velikanske poverbe. Blagajnik žiroblagajne v Charlottenburgu je bil aretiran. Baje je poveril v zadnjih letih nad 500.000 mark.

— **Porodila naekrat šest otrok.** Iz Malage poročajo, da je porodila v vasi Barbella neka ženska naenkrat šest otrok. Otroci so zdravi, dočim se nahaja mati v nevarnem stanju.

— **50. pravnik.** Kakor poročajo z Dunaja, je pozdravila vdova veleindustrija Terezija Reininghaus te dni svojega 50. pravnika, sina ritmistrupa Tupaya, ki je poročen z eno od vnukinjske gospe Reininghaus. 50kratna prababica je stara 95 let.

— **Kardinal se odpovedal dedščini 30 milijonov.** Kakor poročajo iz Rima, je zapustila vojvodinja Sforza Fogliani vse svoje premoženje, v znesku 30 milijonov lir bolonjskemu knezoškofu kardinalu Nasalliju Rocci. Kardinal je dedščino odklonil, ker so hoteli sorodniki testament izpodbijati.

— **Karta železniške mreže.** Generalna direkcija državnih železnic je izdala karto naše železniške mreže. Karta je izdelana specialno za potrebe železniške komercialne stroke. Dobiva se, skupaj z »Daljinarjem« (kilometrski razdalje na vseh železnicah v naši državi), za 180 Din komad pri blagajniku tiskanih knjig in kart v generalni direkciji državnih železnic, ali pa sama, skupaj z imenikom postaj v vseh knjigarnah v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani po 35 Din komad.

— **Gospodinski koledar za leto 1926.** Jugoslovenska Matica izda tudi za leto 1926 »Gospodinski koledar«, ki je široko našo domovino zelo priljubljen in razširjen ter dosele vsako leto popolnoma razprodan. Koledar izide pričetkom decembra, nakar že sedaj opozarjamo.

Ljubljana.

1— Učni tečaj Trgovskega društva Merkur so se otvorili. Poučuje se: nemščina prvi in drugi tečaj, italijanščina prvi in drugi tečaj, srbohrvaščina in knjigovodstvo. Prijave se sprejema še do konca meseca oktobra.

— **Naraščaj »Ljubljanskega Sokolca«** priredi v četrtek 29. t. m. ob 8. uri zvečer svojo telovadno akademijo z izbranim sporedom. Ker je čisti donos namenjen za naraščajski zletni sklad v Prago, Vas vse brate in sestre in prijatelje sokolstva vabimo na to prireditev. Pokažite, da znate ceniti požrtvovalnost našega naraščaja. — Predprodaja vstopnic v društveni čitalnici vsak dan od 4.—7. ure zvečer. Sedeži 10 Din, stojišča 5 Din. — Zdravo! Odbor.

Sport.

Včerajšnja nedelja je potekla v sportnem oziru zelo živahno in pestro. Poleg običajnega nogometa, je bila na programu tudi lahko-atletika in hazena. Kvalitativno največji uspeh tega dne beleži lahkoatletika prireditelj, kjer se je prav izdatno zrušil, odnosno postavil en nov jugoslovanski rekord. V nastopnem rezultatu.

NOGOMET.

Četrto kolo prvenstvenih tekem je poteklo povsem normalno ter ni prineslo nikakih iznenadenj. Vse tekme so se vršile na igrišču ASK Primorja ob srednji udeležbi občinstva.

ILIRIJA : SLOVAN 11 : 0 (5 : 0).

Rezultat je vsekakor previsok ter ne prikazuje dejanskega razmerja moči med obema moštvoma. Nepričakovano visok score gre na rovaš Slovanovega vratarja. Škofic ni bil nikdar vratar dobre kvalitete, vendar je za svoje razmere prav dobro in tudi srečno branil. Včeraj pa je ta mali mož popolnoma odpovedal. Nič manj nego 6 absolutno ubranljivih golov ima na vesti. V ostalem je pa

nudil Slovan svojo običajno igro, ki pa ima premalo kvalitete v sebi, da bi lahko paralizirala igro Ilirije. Imel je tudi par prav izgledapolnih šanc, ki jih je pa vse zapacal. Ilirija se v svoji igri ni dvignila nad povprečnostjo. Še najboljše je bila napadalna vrsta, ki je izrabila pač vsako priliko za strel. Sodil je prav dobro g. Stiernad.

PRIMORJE : HERMES 4 : 0 (3 : 0).

Z ozirom na že tradicionalne neuspehe, odnosno polovične uspehe Primorja proti žilavim Šiskarjem, je bil uspeh Primorja vnaprej vendarle nekoliko negotov in dvomljiv, kljub njegovemu neoporečno boljšemu moštvu. Primorje je sicer zmagovalo ter s tem po dolgem času odvzelo Hermesu celi 2 točki, vendar je to zmago izvojevalo v zelo, zelo slabem stilu. Krivdo na tem nosi v prvem polčasu v neobičajni postavi sestavljena napadalna vrsta, v drugem pa krilska vrsta. Zasluga na tem rezultatu nosi le obramba, ki je bila ves čas na mestu. Zalostno sliko je nudila napadalna vrsta, ki ni pokazala skoraj nobenega smisla za skupno igro. Le odlična igra krilske vrste, v kateri se je Buljevič, kot srednji krilec, izredno dobro uveljavil, je omogočila, odnosno naravnost vsilila, včerajšnjemu napadu Primorja 3 gole, potem ko je ista pustila desetine najugodnejših pozicij neizrabljenih. Hermes je v svoji formi nazadoval. Njegova najboljše, naravnost odlična stran pa je požrtvovalnost in žilavost, s katero igra vedno od početka pa do konca vsake tekme.

V prvem polčasu je Primorje skoro v absolutni premoči. Krilska vrsta se bje kot prava celota ter zadušila skoro vsak odpor Hermesa že v prvi. Tako pač napadalni vrstni Primorja kljub njeni slabosti ni preostajalo drugega, kakor da je zabila 3 gole, od katerih je eden bil napol avtogol Hermesove obrambe.

Takoj po pavzi zabije Primorje svoj četrti gol, nakar pa preide Hermes v občutno premoč. Buljevič zamenja mesto srednj. krilca s Birso, ki je vodil prej napad vse prej kot

dobro in s tem nastane taka vrzel v krilih, da Hermes gospodari na prostoru. Obramba Primorja se vendar bje tako dobro, da vzdrži rezultat na isti višini, dokler sodnik ne zaključi igro 20 minut pred koncem radi nastopajočega mraka. Tekmo je sodil g. Bettel prav dobro, le docela nerazumljivo se nam zdi dejstvo, da je tako prezrl grobo žaljivko od strani nekega Hermesovega igralca, ki je bila nedvomno naperjena na njega.

Primorje rez. : Hermes rez. 10 : 2 (5 : 1). Izborna igra Primorjanske rezerve.

* * *

HAZENA.

Medmestna tekma Zagreb : Ljubljana 11 : 2 (4 : 1). Nepričakovano lepa in živahna igra. O tekmi prinesemo daljše poročilo jutri.

DISTANČNI TEK NA 10 KM.

Slapničar Jože (ASK Primorje) postavi nov jugoslovanski rekord.

Včeraj se je vršil distančni tek 10 km, ki ga je priredil ZSK Hermes na cesti Ljubljana—St. Vid, z obratom v St. Vidu pri 5.200 km. Start in cilj je bil na igrišču Ilirije. Startalo je 5 tekmovalcev in sicer: De Reggi in Senčar (oba SK Ilirija), Berdajs (ZSK Hermes), Matejas (Jadran) ter Slapničar J. (ASK Primorje). Prva dva kilometra so tekli v skupini — menjaje se na vodstvu Slapničar in De Reggi — ki pa se tu polagoma odtrgata od skupine. Po drugem kilometru sledi prvima dvema kot tretji Senčar. Na obrat v St. Vidu (5.200 km) so dospeli v sledečem redu: De Reggi, Slapničar (skupno) dalje Senčar, Berdajs, Matejas. — Slednji na povratku omaga. Boj med prvima od obrata se poostreje in po 7500 m se Slapničar odtrga in reže v lepem stilu in dobri telesni kondiciji kot prvi cilj v rekordnem času 34 : 51 in dve petini min. Kot drugi prispe 100 metrov za prvim De Reggi — in kot tretji 2 minuti zadaj, Senčar (H.), četrti pa Berdajs. — 5 minut za prvim. S tem je zboljšal Slapničar star čas za celo 1.39.5 min.

(116)

oklopjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

»Ali ne bi morda tu počakali, da vidimo, kdo nam je to napravil, kdo pride za nami?« vpraša nekoč Georg.

Toda resno zmaje Leonor z glavo. Bojevati se mora s sovražno silo — sicer pa se noče zanjo brigati.

Volovsko juho so že porabili, zdaj je na vrsti grahova juha, te imajo le dvajset literskih doz, in ko porabijo te, še vedno niso napravili polovice poti.

Potem bodo posegli po ostalih konzervah, ki imajo več ali manj tekočine. Škoda pa je, da uporabljajo na ta način jedila, ki so vsaj izprememba v enostavni mesni hrani!

»Ti si pač nor!« se zadere Adam na enega izmed monterjev, na Charlyja. »Take potrate pa še nisem videl!«

»Kaj pa je?« vpraša Leonor. »Zakaj pa naj bi bil Charly potraten?«

»Le pomislite, ta človek je pljunil skozi okno. Pljuva naj tja v aparat, pa pridemo zopet pol milje naprej.«

V tem trenutku skoči Georg navzdol, potegne svojo puško s stene, ustrelj, in v ognju se zruši gnu, ki ga je prepodil avtomobil. To je skoro največja antilopa v Afriki, velika škoda kot mlado govedo.

Ce gum ni morda slučajno malokrven, dobimo toliko tekočine, da dospemo do jezera.«

Mrtvo žival obesijo ob strani avtomobila, z glavo navzdol, in ji odvzamejo kri, več polnih vedr. Takoj jo pomešajo z grahovo juho in nepretgoma mešajo, da ostane tekoča dokler ni v aparatu.

Plin se razvija prav tako, kakor če bi bila čista voda. Kar se ne razkroji, ostane kot prašek na dnu in čez nekaj časa morajo očistiti steklenico, sicer bi se zamašile cevi.

»Mister Hartung, glejte sem, kako odstranim eksplozijo.«

Georg se hoče odstraniti da ne izve te skrivnosti, toda Leonor se ujezi.

»Potem gotovo menite, da vam ne zaupam!«

Torej Georg ostane in gleda, kako razstavlja deklica steklenico. En sam prijem in nevarnost je odstranjena, a tega prijema ne ponaredi nepoučena oseba.

Potem nadaljuje vožnjo, ko je v steklenici zadnja kri že vidijo v daljavi jezersko gladino. Ko pa je uporabljena tudi zadnja kri, so oddaljeni od brega še vedno nekaj sto metrov.

Nočejo več rabiti vode iz jedi. Adam predlaga Georgu, kako bi še na drug način pridobil sile, a le na skrivaj in kolikor mogoče tiho; Leonor ni smela slišati.

Teh par sto metrov ne pomeni mnogo. Veder vode zadostuje. Georg se ponudi, da ga prinese.

Ce se vam pa kaj pripeti!« reče Leonor boječe.

»Kaj pa naj se mi pripeti?« se smehlja Georg.

»Sovražni Zamoreci — divje živali!«

»No, menim, s takimi stvarmi sem se seznanil v onih sedmih letih!«

»A vseeno — potem vas vsaj spremim!«

Vztraja pri tem, da gre z njim, in govori, kakor, da želi, da je ona prva, ki se dotakne z roko vode, tega, še skoro popolnoma nepoznanega jezera.

Spotoma ne govorita niti besede; tako molčeča se tudi vrmeta.

Potem je Maksimus na ravnem, nizkem bregu, izlože gumijevo cev, in stroj vsesava vodo.

Dva dni ostanejo tu, zakaj toliko časa je treba, da napolni dinamostroj akumulatorje z elektriko.

V tem času ne dožive nič posebnega. Domačini ostanejo v razdalji, boje se pač železne pošasti; popisovali tudi ne bomo posameznosti nadaljnje vožnje preko Afrike. Ce potniki v Maksimusu niso hoteli, tudi niso ničesar doživeli. V avtomobilu so bili kot potujoči, nevzavzetni trdnjavi.

Zopet čez devet dni dospejo na mejo Kaplandije, naslednji dan bodo že v kultiviranem kraju.

Služaj je bil, da so nekoliko izpremenili smer, da so vozili v stran od Georgove nekdane poti. Toda to ni bilo nič, vozili so proti Kaptownu po drugih potih.

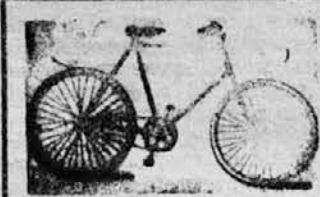
Morda se pa to vseeno ni zgodilo tako nenamena? Govorili o tem pač niso niti besedice, izprememba smeri se je izvršila navidezno slučajno.

Prav gotovo niso slutili, kolikim nevarnostim so se izognili na ta način, kakšne strašne pasti so jim bile nastavljene, da izginejo z avtomobilom vred brez sledu.

Toda svoji usodi vseeno ne bodo odšli. Tudi v južni Afriki jih že pričakujejo z dinamitom in drugimi lepimi stvarmi in končno, v Afriki so še vedno, dospeli niso še niti v Kaptown.

VAN KASTER
CACAO

je vendar
najbolji!

OH KAM PA?

K „TRIBUNI“ po dvokolo, motor, šivni stroj, otroški voziček, pneumatiko. Tam je največje in največja zaloga. Prodaja na obroke. Ceniki franko. LJUBLJANA, Karlovska c. št. 4. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

MALI OGLASI

Glasila objavljajo do 30 besed, 5.—, vsake nadaljnja beseda 10 besed.

Gospod

v starosti 30 let se želi seznaniti z gospodično iz boljše rodbine. Zentev ni izključena. Le resne ponudbe prosil na upravo lista pod »Značaj«.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in ene sobe. Iščo proti nagradi zakonski par. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanjec«.

Absolventinja

trgovske šole želi vstopiti kot praktikanca h kakemu večjemu ljubljanskemu podjetju. Ponudbe prosil na upravo lista pod: »Marljivac«.

Mladenič

zdrav in pošten, vaje kmetije, ži vine ter vseh ostalih poljskih del išče primerno trajno službo. — Ponudbe z navedbo plače je poslati na upravo lista pod: »Vesten«.

Proda se

ceno 350 hl jabolčnika lanskega pridelka. — Ponudbe na upravo lista pod »Jabolčnik«.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18.— naprej, moške nogavice, otroške nogavice, dokolenke, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, žetike za zobe, oblačila in čevlje itd. v največji izbiri po najnižji ceni pri

Josip Petelinc
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Na veliko. Na malo.

Gospod

išče preprosto sobico za takoj. Ponudbe na upravo lista pod: »Soba«.

Gospodična

srednje starosti, prijetne zunanosti želi znanja v svrhu ženitve. Gospodje z gostilniško obrtjo imajo prednost. Dopisi na upravo »Narodnega dnevnika« pod »Gostilnac«.

V modnem salonu M. SEDEJ-STRNAD
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3 so došle

zadnje novosti v klobučevinastih (filcastih)
in najmodernejših klobukih

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Postrežba točna. — Cene zmernе.

„GROM“

GARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.
Kadrov brzojavkam: Telefon interurban št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to široko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Nastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspressne pošiljke.

Vrtnarske zadeve

posreduje

društvo „Vrtnarska šola“ v Kranju.